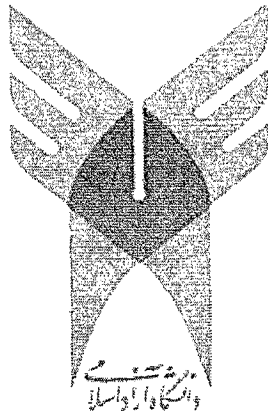

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۳۷۷

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم پایه، گروه شیمی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد «M.Sc»

گرایش: شیمی فیزیک

عنوان:

بررسی پایداری و خواص ترمودینامیکی کنفورمرهای مختلف ۲-هالوسیکلوهگزان ایمن در فاز گاز و حلال با استفاده از محاسبات مکانیک کوانتومی

کمیته داوران
اطلاعات درج شده در این سند

استاد راهنما:

دکتر بهزاد چهکندی

استاد مشاور:

دکتر صفا علی عسگری

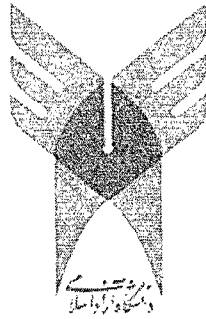
نگارش:

فاطمه عباسی نژاد

پاییز ۱۳۸۸

۱۳۸۹ / ۳ / ۱۷

۱۳۷۷۸۵

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم پایه، گروه شیمی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد «M.Sc»

گرایش: شیمی فیزیک

عنوان:

بررسی پایداری و خواص ترمودینامیکی کنفورمرهای مختلف ۲-هالوسیکلوهگزان ایمنین
در فاز گاز و حلال با استفاده از محاسبات مکانیک کوانتومی

نگارش:

فاطمه عباسی نژاد

پاییز ۱۳۸۸

۱۳۸۹/۳/۱۷

۱- دکتر بهزاد چهکنندی

۲- دکتر صفا علی عسگری

۳- دکتر جعفر ابولی

هیأت داوران

اداره تحصیلات تکمیلی
شهر شاهرود

سپاس خداوندگاری را که تکیه‌گاه توکلش یاری بخش بنده‌ی حقیر بود و ایمان به حکمتش پایه‌ی علم آموختن.

سپاس و تشکر از تمامی اساتید و فرهیختگانی که مرا از دریای علم خود بهره‌مند ساختند و سپاس و قدردانی فراوان از استاد ارجمند جناب آقای دکتر چهکندی که با راهنمایی‌های دقیق و سنجیده راه‌گشای این مسیر علمی بوده و راه را برای این حقیر در جهت دستیابی به این مهم هموار نمودند.

با تشکر از مشاور ارجمند جناب آقای دکتر علی‌عسگری که از راهنمایی‌های خالصانه ایشان در این پژوهش بهره‌مند شدم و با تشکر از جناب آقای دکتر ابولی که پیش‌نویس رساله را به دقت مورد بررسی قرار داده و نظرات ارزشمندی جهت بهبود آن عنوان نمودند، مراتب سپاس را ابراز می‌نمایم.

و سپاس از تمامی معلمان محترم آموزش و پرورش، که افتخار شاگردی آنها را داشتم به خصوص سرکار خانم میرشاهی که بذریع این علاقه را در ذهن پویای نوجوانیم به ودیعه نهادند.

تقدیم به آنان که در راه اعتلای فرهنگ ایران زمین همت گماشتند.

و **تقدیم** به اول معلم زندگیم، **پدر مهربان و فداکارم**، که هر چین پیشانیش نتیجه سالها تجربه بود و عشق به زیبا زیستن در نگاهش موج می‌زد. انسانی که تک تک واژه‌های زندگیش، نشانی از کلام خدا بود و چشمانش نورانی و آرام بخش. چشمانی، که چه بی‌مه‌بابا در واژه‌ی مبهم خاک بسته شد و اما روشنایی مشعلش تا همیشه راهنمای زندگیم خواهد بود.

و **تقدیم** به **مادر مهربانم**، که همواره همچون شمعی فروزان روشنی بخش، یاریگر روزهای زندگیم بوده، هست و خواهد بود. باشد که همیشه بوسه‌زن دستان گرم و پر مهرش باشم.

و **تقدیم** به **همسر** و همراه صبور زندگیم، **جناب آقای مهندس فرهادی** که چه بی‌دریغ مرا در طی این مسیر دشوار همراهی نمود. باشد که بودنم یارای سپاس از بودنش باشد.

و **تقدیم** به نهال سبز و خرم زندگیم، پسر عزیزم، **امیرمهدی**. امید است شاهد بالیدن و موفقیتش باشم.

- ۳۶-۱-۳-۳ ..... مقدمه
- ۳۷-۲-۳-۳ ..... روش‌های مدل‌سازی کامپیوتری:
- ۳۸-۳-۳-۳ ..... مکانیک کوانتومی
- ۳۹-۴-۳-۳ ..... تقریب بورن اینهایمر
- ۴۰-۵-۳-۳ ..... روش‌های نیمه تجربی
- ۴۰-۱-۵-۳ ..... روش‌های نیمه تجربی برای مولکول‌های مزدوج
- ۴۱-۲-۵-۳ ..... روش‌های نیم تجربی عمومی
- ۴۲-۳-۵-۳ ..... روش‌های اوربیتال مولکولی نیمه تجربی پیشرفته MNDO
- ۴۳-۶-۳-۳ ..... روش‌های آغازین
- ۴۳-۱-۶-۳ ..... توابع موج SCF و هارتری-فاک
- ۴۴-۲-۶-۳ ..... روش‌های فوق هارتری فاک
- ۴۴-۱-۲-۶-۳ ..... روش برهم‌کنش پیکربندی (CI)
- ۴۶-۲-۲-۶-۳ ..... روش SCF چندپیکربندی (MC-SCF)
- ۴۶-۳-۲-۶-۳ ..... مفهوم همبستگی الکترون
- ۴۷-۴-۲-۶-۳ ..... نظریه‌ی اختلال Møller-plesset
- ۴۸-۵-۲-۶-۳ ..... روش CC
- ۴۸-۷-۳-۳ ..... نظریه‌ی تابعی-دانسیته (DFT)
- ۴۹-۱-۷-۳ ..... Hohenberg-kohn قضیه‌ی
- ۴۹-۲-۷-۳ ..... روش kohn-sham
- ۵۱-۳-۷-۳ ..... تابعی انرژی تبادلی-همبستگی E_{xc}
- ۵۲-۴-۷-۳ ..... قابلیت DFT
- ۵۳-۸-۳-۳ ..... توابع پایه
- ۵۴-۱-۸-۳-۳ ..... توابع نوع اسلیتر
- ۵۴-۲-۸-۳-۳ ..... توابع گوسی

- ۵۶ ..... ۱-۲-۸-۳ اوربیتال‌های گوسی منطبق (CGTO)
- ۵۷ ..... ۲-۲-۸-۳ مجموعه‌های پایه‌ی مینیمال
- ۵۷ ..... ۳-۲-۸-۳ مجموعه‌های پایه‌ی ظرفیتی مجزا
- ۵۸ ..... ۴-۲-۸-۳ مجموعه‌های پایه‌ی قطبیده
- ۵۸ ..... ۵-۲-۸-۳ توابع پخش شده
- ۵۹ ..... ۹-۳ ترموشیمی در گوسین
- ۵۹ ..... ۱-۹-۳ انرژی الکترونی
- ۵۹ ..... ۲-۹-۳ انرژی ارتعاش
- ۶۰ ..... ۳-۹-۳ تصحیح انرژی کل
- ۶۰ ..... ۴-۹-۳ تصحیح گرمایی انرژی داخلی
- ۶۱ ..... ۵-۹-۳ آنتالپی
- ۶۱ ..... ۱۰-۳ برنامه Gaussian
- ۶۲ ..... ۱۱-۳ آینده شیمی کوانتوم

فصل ۴: نتایج محاسبات

- ۶۴ ..... ۱-۴ مقدمه
- ۶۴ ..... ۲-۴ محاسبات در فاز گازی
- ۶۵ ..... ۱-۲-۴ انرژی و مقادیر ترمودینامیکی
- ۷۵ ..... ۲-۲-۴ ژئومتری‌های بهینه شده
- ۸۰ ..... ۳-۴ محاسبات در فاز محلول
- ۸۰ ..... ۱-۳-۴ مقادیر ترمودینامیکی در فاز محلول
- ۱۲۵ ..... ۲-۳-۴ بررسی مقادیر ΔE_0 در حلال‌های مختلف
- ۱۳۰ ..... ۳-۳-۴ بررسی مقادیر ترمودینامیکی ۲-فلوئوروسیکلوهگزان ایمین در حلال‌های مختلف
- ۱۳۵ ..... ۴-۳-۴ بررسی مقادیر ترمودینامیکی ۲-کلروسیکلوهگزان ایمین در حلال‌های مختلف
- ۱۴۰ ..... ۵-۳-۴ بررسی مقادیر ترمودینامیکی ۲-برموسیکلوهگزان ایمین در حلال‌های مختلف

۴-۳-۶- بررسی ممان دو قطبی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال های مختلف ۱۴۵

۴-۳-۷- ژئومتری های بهینه شده در فاز محلول ۱۵۰

۴-۴- بحث و نتیجه گیری و پیشنهادات ۱۶۵

منابع ۱۶۷

چکیده انگلیسی ۱۶۸

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲- انرژی‌های گیبس واکنش با $L, W(CO)_6 + L \rightarrow W(CO)_5 + CO$ کنوردینه شده در سبک‌های مختلف ۲۶	
جدول ۱-۴- مقادیر ترمودینامیکی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین (محوری و استوایی) برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در فاز گازی در سطح $HF/6-311++G^{**}$ ۶۷	
جدول ۲-۴- مقادیر ترمودینامیکی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در فاز گازی در سطح $B3LYP/6-311++G^{**}$ ۶۸	
جدول ۳-۴- مقادیر تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز گازی در سطوح HF و B3LYP سری پایه‌ی $6-311++G^{**}$ ۶۹	
جدول ۴-۴- درصد کنفورمرهای استوایی و محوری ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز گازی در سطح B3LYP ۷۱	
جدول ۵-۴- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمرهای ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز در سطح $HF/6-311++G^{**}$ ۷۶	
جدول ۶-۴- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز گازی در سطح $B3LYP/6-311++G^{**}$ ۷۷	
جدول ۷-۴- مقادیر ترمودینامیکی انرژی‌های نقطه‌ی صفر (E_0) کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری در سطح $HF/6-311++G^{**}$ ۸۱	
جدول ۸-۴- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + E_{zpc}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری $HF/6-311++G^{**}$ ۸۲	
جدول ۹-۴- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + E_{tot}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری $HF/6-311++G^{**}$ ۸۳	
جدول ۱۰-۴- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + G_{corr}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری $HF/6-311++G^{**}$ ۸۴	
جدول ۱۱-۴- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + H_{corr}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری $HF/6-311++G^{**}$ ۸۵	

- جدول ۴-۱۲- مقادیر ترمودینامیکی S_{total} کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین بر حسب کالری بر مول
 بر کلونین در حلال‌های مختلف در سطح HF/6-311++G** ۸۶
- جدول ۴-۱۳- مقادیر ممان دو قطبی کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های (F,Cl,Br)
 در حلال‌های مختلف بر حسب دمای در سطح HF/6-311++G** ۸۷
- جدول ۴-۱۴- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال سیکلوهگزان در
 سطح HF/6-311++G** ۸۸
- جدول ۴-۱۵- مقادیر تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال کربن تترا-
 کلرید در سطح HF/6-311++G** ۹۱
- جدول ۴-۱۶- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال کلروفرم در سطح
 HF/6-311++G** ۹۴
- جدول ۴-۱۷- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال تتراهیدروفوران در
 سطح HF/6-311++G** ۹۷
- جدول ۴-۱۸- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال استون در سطح
 HF/6-311++G** ۹۹
- جدول ۴-۱۹- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین در حلال دی متیل سولفوکسید
 در سطح HF/6-311++G** ۱۰۱
- جدول ۴-۲۰- مقادیر ترمودینامیکی انرژی‌های نقطه‌ی صفر (E_0) کنفورمرهای محوری و استوایی
 ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های (F,Cl,Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری در سطح
 B3LYP/6-311++G** ۱۰۴
- جدول ۴-۲۱- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + E_{zpc}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های
 (F,Cl,Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۰۵
- جدول ۴-۲۲- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + E_{tot}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های
 (F,Cl,Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۰۶
- جدول ۴-۲۳- مقادیر ترمودینامیکی $E_0 + G_{corr}$ کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های
 (F,Cl,Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۰۷

- جدول ۴-۲۴- مقادیر ترمودینامیکی E_0+H_{corr} کنفورمرهای محوری و استوایی ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال‌های مختلف بر حسب هارتری در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۰۸
- جدول ۴-۲۵- مقادیر ترمودینامیکی S_{total} بر حسب کالری بر مول بر کلونین در حلال‌های مختلف در سطح G** ۱۰۹
- جدول ۴-۲۶- مقادیر ممان دو قطبی ملکول‌ها در حلال‌های مختلف بر حسب دبابی در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۱۰
- جدول ۴-۲۷- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال سیکلوهگزان در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۱۱
- جدول ۴-۲۸- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال کربن تتراکلرید در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۱۳
- جدول ۴-۲۹- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال کلروفرم در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۱۵
- جدول ۴-۳۰- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال تتراهیدروفوران (THF) در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۱۸
- جدول ۴-۳۱- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال استون در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۲۰
- جدول ۴-۳۲- تغییرات توابع ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال دی‌متیل‌سولفوکسید در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۲۳
- جدول ۴-۳۳- تغییرات ΔE_0 برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- هالوسیکلوهگزان ایمنین در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایهی ۶-311++G** ۱۲۶
- جدول ۴-۳۴- تغییرات ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- فلئوروسیکلوهگزان ایمنین در حلال‌های مختلف در سطح HF/6-311++G** ۱۳۱
- جدول ۴-۳۵- تغییرات ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- فلئورو سیکلوهگزان ایمنین در حلال‌های مختلف در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۳۲
- جدول ۴-۳۶- تغییرات ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- کلروسیکلوهگزان ایمنین در حلال‌های مختلف در سطح HF/6-311++G** ۱۳۶

- جدول ۴-۳۷- تغییرات ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمهای ۲-کلروسیکلوهگزان ایمین در حلال های مختلف در سطح B3LYP/6-311++ G** ۱۳۷
- جدول ۴-۳۸- تغییرات ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمهای ۲-برموسیکلوهگزان ایمین در حلال های مختلف در سطح HF/6-311++G** ۱۴۱
- جدول ۴-۳۹- تغییرات ترمودینامیکی تعادل استوایی به محوری کنفورمهای ۲-برموسیکلوهگزان ایمین در حلال های مختلف در سطح B3LYP/6-311++ G** ۱۴۲
- جدول ۴-۴۰- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال سیکلوهگزان در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۵۱
- جدول ۴-۴۱- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال کربن تتراکلرید در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۵۳
- جدول ۴-۴۲- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال کلروفرم در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۵۴
- جدول ۴-۴۳- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال تتراهیدروفوران در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۵۵
- جدول ۴-۴۴- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال استون در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۵۶
- جدول ۴-۴۵- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال دی متیل سولفو کسید در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۵۷
- جدول ۴-۴۶- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال سیکلوهگزان در سطح HF/6-311++G** ۱۵۸
- جدول ۴-۴۷- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالو سیکلو هگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال کربن تتراکلرید در سطح HF/6-311++G** ۱۵۹
- جدول ۴-۴۸- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلو هگزان ایمین برای هالوژن های (F,Cl,Br) در حلال کلروفرم در سطح HF/6-311++G** ۱۶۰

جدول ۴-۴۹- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمرهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمنین برای هالوژن‌های

(F,Cl,Br) درحلال تتراهیدروفوران در سطح HF/۶-۳۱۱++G** ۱۶۱

جدول ۴-۵۰- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمرهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمنین برای هالوژن‌های

(F,Cl,Br) درحلال استون در سطح HF/۶-۳۱۱++G** ۱۶۲

جدول ۴-۵۱- فواصل و زوایای پیوندی کنفورمرهای محوری و استوایی ۲-هالوسیکلوهگزان ایمنین برای هالوژن‌های

(F,Cl,Br) درحلال دی‌متیل سولفوکسید در سطح HF/۶-۳۱۱++G** ۱۶۳

فهرست نمودارها

عنوان

صفحه

نمودار ۱-۱- انرژى وارونگی حلقه‌ی متیل سیکلوهگزان	۶
نمودار ۱-۴- تغییرات ΔE کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین هالوژن‌های (F,Cl,Br) در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۷۲
نمودار ۲-۴- تغییرات ΔE_0 کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین هالوژن‌های (F,Cl,Br) در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۷۲
نمودار ۳-۴- تغییرات ΔH کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین هالوژن‌های (F,Cl,Br) در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۷۳
نمودار ۴-۴- تغییرات انرژى آزاد گیبس (ΔG) برای تعادل تبدیل کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز گاز و سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۷۳
نمودار ۵-۴- تغییرات ممان دوقطبی کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز گاز و سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۷۴
نمودار ۶-۴- تغییرات طول پیوند C-X کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین محوری در فاز گاز و در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۷۹
نمودار ۷-۴- تغییرات ΔE و ΔE_0 برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در حلال کربن‌تتراکلرید در سطح HF و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۹۳
نمودار ۸-۴- تغییرات ΔG تعادل کنفورمرهای استوایی به محوری ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در حلال کلروفرم در سطح HF و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۹۶
نمودار ۹-۴- تغییرات ΔE و ΔE_0 تعادل کنفورمرهای استوایی به محوری ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در حلال کلروفرم در سطح HF و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۹۶
نمودار ۱۰-۴- تغییرات ΔE و ΔE_0 تعادل کنفورمرهای استوایی به محوری ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در حلال کلروفرم در سطح B3LYP و سری پایه‌ی G^{**} ۶-۳۱۱++	۱۱۷

نمودار ۴-۱۱- تغییرات ΔE و ΔE_0 کنفورمرهای ۲- هالو سیکلوهگزان ایمنین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال استون در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۲۲

نمودار ۴-۱۲- تغییرات ثابت تعادل (keq) کنفورمرهای ۲- هالو سیکلوهگزان ایمنین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال استون در سطح B3LYP/6-311++G** ۱۲۲

نمودار ۴-۱۳- تغییرات ΔE_0 بر حسب ضریب دی‌الکتریک برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- برموسیکلوهگزان ایمنین در سطوح B3LYP و HF با استفاده از سری پایه‌ی ۶-۳۱۱++G** ۱۲۸

نمودار ۴-۱۴- تغییرات ΔE_0 بر حسب ضریب دی‌الکتریک برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- کلرو سیکلوهگزان ایمنین در سطوح B3LYP و HF با استفاده از سری پایه‌ی ۶-۳۱۱++G** ۱۲۹

نمودار ۴-۱۵- تغییرات ΔE_0 بر حسب ضریب دی‌الکتریک برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- فلئوئوروسیکلوهگزان ایمنین در سطوح B3LYP و HF با استفاده از سری پایه‌ی ۶-۳۱۱++G** ۱۲۹

نمودار ۴-۱۶- تغییرات ΔE بر حسب ضریب دی‌الکتریک برای تعادل استوایی به محوری ۲- فلئوئورو سیکلوهگزان ایمنین در سطوح HF و B3LYP با استفاده از سری پایه ۶-۳۱۱++G** ۱۳۴

نمودار ۴-۱۷- تغییرات ΔG بر حسب ضریب دی‌الکتریک برای تعادل استوایی به محوری ۲- فلئوئورو سیکلوهگزان ایمنین در سطوح HF و B3LYP با استفاده از سری پایه ۶-۳۱۱++G** ۱۳۴

نمودار ۴-۱۸- تغییرات ΔG بر حسب ضریب دی‌الکتریک برای تعادل استوایی به محوری ۲- کلروسیکلوهگزان ایمنین در سطوح HF و B3LYP با استفاده از سری پایه ۶-۳۱۱++G** ۱۳۹

نمودار ۴-۱۹- تغییرات ΔE بر حسب ضریب دی‌الکتریک حلال برای تعادل استوایی به محوری ۲- کلروسیکلوهگزان ایمنین در سطوح HF و B3LYP با استفاده از سری پایه ۶-۳۱۱++G** ۱۳۹

نمودار ۴-۲۰- تغییرات ΔG بر حسب ضریب دی‌الکتریک حلال برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- برموسیکلوهگزان ایمنین در سطوح B3LYP و HF با استفاده از سری پایه‌ی ۶-۳۱۱++G** ۱۴۴

نمودار ۴-۲۱- تغییرات ΔE بر حسب ضریب دی‌الکتریک حلال برای تعادل استوایی به محوری کنفورمرهای ۲- برموسیکلوهگزان ایمنین در سطوح B3LYP و HF با استفاده از سری پایه‌ی ۶-۳۱۱++G** ۱۴۴

نمودار ۴-۲۲- تغییرات ممان دوقطبی ۲- فلئوئوروسیکلوهگزان ایمنین محوری در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی ۶-۳۱۱++G** ۱۴۷

نمودار ۴-۲۳- تغییرات ممان دوقطبی ۲-فلوئوروسیکلوهگزان ایمن استوایی در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی $G^{**++311-6}$ ۱۴۷

نمودار ۴-۲۴- تغییرات ممان دوقطبی ۲-کلروسیکلوهگزان ایمن محوری در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی $G^{**++311-6}$ ۱۴۸

نمودار ۴-۲۵- تغییرات ممان دوقطبی ۲-کلروسیکلوهگزان ایمن استوایی در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی $G^{**++311-6}$ ۱۴۸

نمودار ۴-۲۶- تغییرات ممان دوقطبی ۲-برموسیکلوهگزان ایمن محوری در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی $G^{**++311-6}$ ۱۴۹

نمودار ۴-۲۷- تغییرات ممان دوقطبی ۲-برموسیکلوهگزان ایمن استوایی در حلال‌های مختلف در سطوح HF و B3LYP و سری پایه‌ی $G^{**++311-6}$ ۱۴۹

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱-الف) صورتبندی صندلی سیکلوهگزان (ب) مدل توپ و میله‌ی سیکلوهگزان (پ) مدل فضا پرکن.....	۳
شکل ۲-۱-مدل نیومنی صورتبندی سیکلوهگزان.....	۳
شکل ۳-۱-الف) صورتبندی قایق سیکلوهگزان (ب) صورتبندی قایق تابدار سیکلوهگزان.....	۴
شکل ۴-۱-الف) سیکلوهگزان کامل (ب) نمایش پیوندهای استوایی سیکلوهگزان (پ) نمایش پیوندهای محوری سیکلوهگزان.....	۵
شکل ۵-۱-نمایش وارونگی حلقه در صورتبندی صندلی سیکلوهگزان.....	۶
شکل ۶-۱-وارونگی حلقه‌ی متیل سیکلوهگزان.....	۸
شکل ۷-۱-کنفورمرهای فلوتورو سیکلوهگزان.....	۸
شکل ۸-۱-کنفورمرهای ایزوپروپیل سیکلوهگزان.....	۹
شکل ۹-۱-استرئوایزومری سیکلوهگزان‌های دو استخلافی در موقعیت‌های ۱ و ۲.....	۹
شکل ۱۰-۱-استرئوایزومری سیکلوهگزان‌های دو استخلافی در موقعیت‌های ۱ و ۳.....	۹
شکل ۱۱-۱-سنتز سیکلوهگزانون.....	۱۲
شکل ۱۲-۱-تهیه‌ی آمین‌ها در صنعت.....	۱۴
شکل ۱۳-۱-سنتز آمین‌ها به روش آمین‌دار شدن کاهشی.....	۱۶
شکل ۱۴-۱-مکانیسم سنتز ایمین‌ها با استفاده از کاتالیزور OMS-2.....	۱۹
شکل ۱-۲-سنتز کمپلکس π هگزا کربونیل تنگستن (O) با سیکلوهگزانون.....	۲۴
شکل ۲-۲-سنتز کمپلکس π هگزا کربونیل تنگستن (O) با سیکلوهگزانون.....	۲۴
شکل ۳-۲-سنتز کمپلکس π هگزا کربونیل تنگستن (O) با N-سیکلوهگزیلیدین آنیلین.....	۲۴
شکل ۴-۲-استفاده از کمپلکس‌های π هگزا کربونیل تنگستن (O) سیکلوهگزانون.....	۲۵
شکل ۵-۲-تعادل بین صورتبندی‌های ۲-هالوسیکلوهگزانون ($X=F, Cl, Br$).....	۲۷
شکل ۶-۲-تعادل بین کنفورمرهای مشتقات ۲-هالوسیکلوهگزانون.....	۳۰
شکل ۷-۲-کنفورمرهای ممکن برای (a) ۳-فلوتورو بوتان-۲-ان و (b) ۳-دی فلوتورو بوتان-۲-ان.....	۳۲

- شکل ۲-۸- تعادل بین صورتبندی کنفورمرهای سیکلوهگزان..... ۳۳
- شکل ۲-۹- تترا هیدرو- H_2 -۲ تیو پیران-۱- اکسید ۳۳
- شکل ۲-۱۰- ۱-۲ دی تیان-۱- اکسید..... ۳۴
- شکل ۲-۱۱- تترا هیدرو H_2 -۲ تیو پیران-۱- اکسید..... ۳۴
- شکل ۴-۱- تعادل تبدیل کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین استوایی به محوری ($X=F, Cl, Br$)..... ۶۵
- شکل ۴-۲- تعادل بین ساختارهای بهینه کنفورمرهای استوایی و محوری ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین هالوژن‌های (F, Cl, Br) در سطح B3LYP/6-311++G**..... ۷۸
- شکل ۴-۳- کنفورمرهای ۲-هالو سیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال سیکلوهگزان در سطح HF سری پایه $6-311++G^{**}$ ۸۹
- شکل ۴-۴- تعادل بین کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین ($X=F, Cl, Br$)..... ۱۲۵
- شکل ۴-۵- تعادل بین کنفورمرهای ۲-فلوئورو سیکلوهگزان ایمین در حلال‌های مختلف..... ۱۳۰
- شکل ۴-۶- تعادل بین کنفورمرهای ۲-کلرو سیکلوهگزان ایمین در حلال‌های مختلف..... ۱۳۵
- شکل ۴-۷- تعادل بین کنفورمرهای ۲-برمو سیکلوهگزان ایمین در حلال‌های مختلف..... ۱۴۰
- شکل ۴-۸- ساختارهای بهینه شده‌ی کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان ایمین برای هالوژن‌های (F, Cl, Br) در حلال سیکلوهگزان در سطح B3LYP سری پایه $6-311++G^{**}$ ۱۵۲

چکیده:

در این تحقیق تعادل کنفورم‌های استوایی به محوری ۲- هالوسیکلوهگزان‌ایمین در فاز گاز و محلول با استفاده از محاسبات مکانیک کوانتومی Ab initio و B3LYP و سری پایه‌ی $G^{**++311-6}$ مورد بررسی قرار گرفته‌اند. برای در نظر گرفتن اثر حلال از روش میدان خودسازگار واکنش (SCRF) و مدل پیوستار قطبیده (PCM) استفاده شده است. برای به دست آوردن مقادیر ΔH ، ΔG ، ΔE و ΔS از محاسبات فرکانس نیز استفاده شده است. در این تحقیق حلال‌ها به دو دسته‌ی قطبی و غیر قطبی دسته‌بندی شده‌اند. حلال‌های سیکلوهگزان و کربن‌تتراکلرید غیر قطبی و حلال‌های کلروفرم، تتراهیدروفوران، استون و دی‌متیل‌سولفوکسید قطبی می‌باشند. محاسبات نشان می‌دهد با کاهش ضریب دی‌الکتریک حلال تغییر انرژی آزاد گیبس (ΔG) فرایند تبدیل کنفورمر استوایی به محوری سیکلوهگزان‌ایمین کاهش می‌یابد. به عبارتی تمایل به محوری شدن با کاهش ضریب دی‌الکتریک افزایش می‌یابد. در واقع کنفورمر محوری ممان دو قطبی کمتری دارد و کنفورمر استوایی ممان دو قطبی بیشتری دارد در نتیجه کنفورمر محوری در حلال‌های غیر قطبی پایداری بیشتری دارد و کنفورمر استوایی در حلال‌های قطبی پایدارتر می‌شود. همچنین هالوژن فلوئور بیشتر موقعیت استوایی را ترجیح می‌دهد زیرا حجم هالوژن کوچک است. هالوژن برم که حجیم‌تر است بیشتر موقعیت محوری را ترجیح می‌دهد که به علت برهم‌کنش‌های دافعه‌ای بین گروه $C=N$ و هالوژن می‌باشد. در مورد مقادیر ترمودینامیکی ΔG در کنفورمرهای ۲-هالوسیکلوهگزان‌ایمین در حلال‌های مختلف از فلوئور به سمت برم مقادیر منفی‌تر است در نتیجه درصد کنفورمر استوایی فلوئور بیشتر و درصد کنفورمر محوری در برم بیشتر است.